

RESULTATEN WEIDEVOGELS PER SOORT 2018

Kansen voor behoud van weidevogels bijna alleen nog mogelijk in beheergebieden

De broedresultaten van 2018 en van alle voorgaande jaren laten zien dat de weidevogels niet of nauwelijks voor reproductie kunnen zorgen in de intensieve landbouwgebieden in Noordoost-Twente. Het aantal gebieden waar nog weidevogels voorkomen nemen snel af. Daar waar je 10 jaar geleden in het voorjaar maar een paar passen buiten de deur hoefde te zetten om weidevogels te zien of te horen, moeten we de komende jaren opzoek naar plekken waar nog weidevogels voorkomen. De enige kans om de weidevogels te behouden voor Noordoost-Twente is het inrichten van beheergebieden waar in samenwerking met de boeren rekening wordt gehouden met de weidevogels. Onze vereniging gaat het komende jaar en de komende jaren, in samenwerking met het gebiedscollectief Noordoost-Twente en andere buurtverenigingen, hier vol op inzetten.

Het weer in het broedseizoen 2018.

Het weer in 2018 kenmerkte zich vooral door extremen die van invloed zijn geweest op de broedresultaten van de weidevogels. Op 28 februari kwam het kwik overdag niet hoger dan -4,5 graden. We kregen in maart te maken met 11 vorstdagen waarbij de temperatuur overdag niet hoger kwam dan 0 graden Celsius. Op 17 maart werd een nieuw koude record gemeten. Vanaf 20 maart werd het weertype zachter. Door deze koude maand waarbij de voedselbeschikbaarheid voor de al in de broedgebieden aanwezige Kieviten dagenlang tot nul werd gereduceerd, stierven veel van deze weidevogels van de honger. De Kieviten die het overleefden waren alsnog vertrokken voor het koudefront of vonden hun voedsel veelal in de berm langs de weg of in de dichte nabijheid van boerderijen. De maand april was natter en zachter dan normaal. Mei kon worden gekenmerkt als een relatieve warme maand met iets minder neerslag dan normaal. Ook juni kregen we te maken met een voor die tijd van het jaar, warme en droge maand. Kortom, voor de Kievit was 2018 qua weersomstandigheden een moeilijk jaar omdat deze vogel zijn voedsel zoekt net onder of aan de oppervlakte van een vochtig perceel. Andere weidevogels kunnen bij langere droogte nog overschakelen naar insecten op de aanwezige vegetatie.

Het eerste Kievitseizoen 2018

Op woensdag 29 maart werd het eerste nest met het eerste Kievitseizoen gevonden door Harry Koopman uit Deurningen. Dit was precies twee weken later dan vorig jaar. Harry van harte gefeliciteerd!

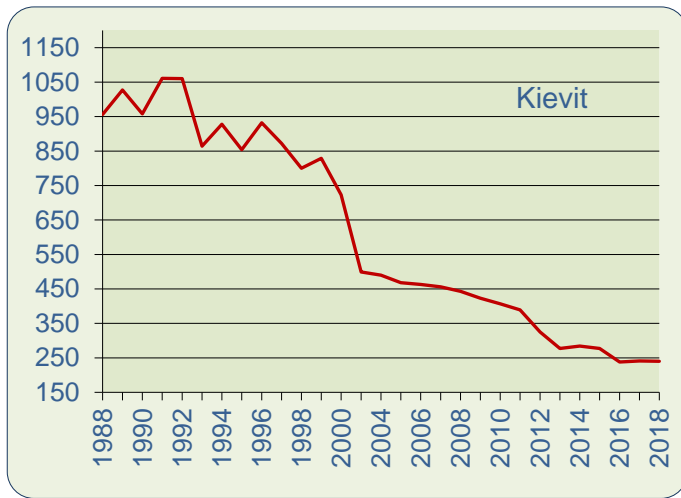
Eerste Kievitseizoen in Nederland werd gevonden op 14 maart in een weiland in de gemeente Giesenlanden.

Harry bij het eerste legsel van de Kievit

Resultaten weidevogels per soort

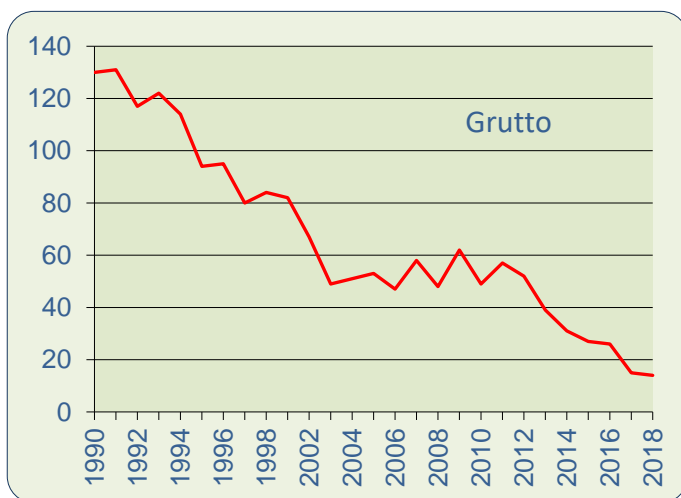
Note: De resultaten en grafieken hebben betrekking op het oorspronkelijk werkgebied van de vereniging zoals we dat al sinds de oprichting van onze vereniging volgen. Enkele jaren geleden hebben we onze beschermingsactiviteiten ook uitgebreid naar andere, relatief goede weidevogelgebieden buiten ons verenigingsgebied. Deze gebieden zijn niet opgenomen in de grafieken!

Kievit

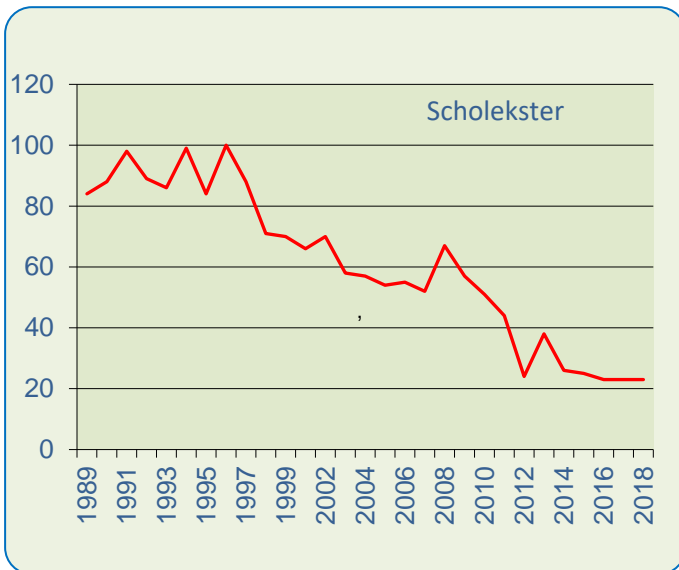
De weersomstandig in maart hebben er zeker aan bij gedragen dat we dit jaar minder broedparen hebben dan het voorgaande jaar. Ten opzichte van 2017 zijn in 2018 het aantal broedparen kieviten met 16 paren afgenomen. Het zal geen vele jaren meer duren en dan staat ook de kievit genoteerd als rode lijstsoort. In vrijwel heel Nederland hebben we met de neerwaartse trend van deze weidevogel te maken. Het afgelopen jaar zijn er binnen het werkgebied van onze vereniging maar ongeveer 90 jonge kieviten vliegvlug geworden. Deze zeer matige broedresultaten voorspellen voor de instandhouding van de populatie weinig goeds. In Overijssel wordt vanaf het komende jaar meer aandacht besteed aan de kievit door meer

gesubsidieerd randenbeheer in te zetten in de zgn. 'Kievitgebieden', waaronder het Geesterseveld (100 ha) nabij Geesteren. In dit open gebied broeden jaarlijks nog een relatief groot aantal kieviten. Dit randenbeheer, stroken waarop geen bewerkingen plaatsvinden in de broedperiode, dat vooral wordt toegepast op de maislanden, moet ervoor zorgen dat wanneer de boer zijn maisland gaat bewerken de al aanwezige kuikens vluchtstroken en fourageerstroken hebben en houden om te overleven. Zeker negen boeren doen in 2019 mee aan uitgestelde bewerkingen op voornamelijk maisland. Het beheer en de beheercontracten worden onder verantwoordelijkheid van het Gebiedscollectief Noordoost-Twente uitgevoerd waarbij gebruik wordt gemaakt van de expertise van onze vereniging. Ook wordt er in het Geesterseveld een plas-dras van 1 ha aangelegd om weidevogels aan te trekken uit de omgeving om zodoende hun overlevingskansen, door de uitgestelde bewerkingen, te vergroten. Het totale aantal hectares in dit gebied waarop weidevogelbeheer plaatsvindt is 15,5 ha. In het Geesterseveld zijn de vrijwilligers van Vogelwerkgroep Geesteren zeer enthousiast over de kansen die dit gebied vooralsnog de komende drie jaren krijgt en dit heeft voor veel nieuw elan gezorgd.

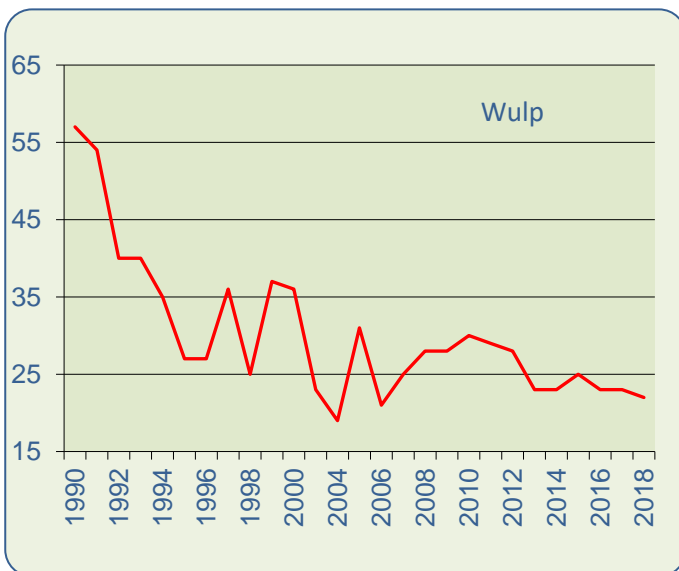
Grutto

Evenals vorig hadden we dit jaar 15 broedparen grutto's. De meeste grutto's komen nog voor in Agelo (7) gevolgd door Fleringen (4). In het ooit zo gruttorijke weidevogelgebied als Benneker kwamen er dit jaar volgens de veldwerkers maar twee broedparen grutto's voor en in Weerselo ook nog twee broedparen. In de overige kerkdorpen is deze soort als broedvogel inmiddels al verdwenen. Ook in 2018 was de reproductie van gruttokuikens zeer teleurstellend. Er zijn maar twee kuikens bij deze 15 broedparen vliegvlug geworden. In heel Nederland zijn er dit jaar ongeveer 6500 gruttokuikens vliegvlug geworden. Om deze totale populatie grutto's op peil te houden zijn er minimaal 13000 vliegvlugge jonge grutto's nodig. Ondanks de miljoenen euro's die jaarlijks ingezet worden om de grutto's beter te kunnen beschermen lukt het niet voldoende reproductie te krijgen. Hopelijk komt hierin snel een kentering.

Scholekster

Evenals vorig jaar telden we binnen ons verenigingsgebied ook dit jaar wederom 23 broedparen. Er werden het afgelopen jaar ongeveer tien scholeksterkuikens vliegvlug. De populatie scholeksters is de laatste jaren vrij stabiel ondanks dat de laatste 10 jaar de broedresultaten niet best waren. Gelukkig kunnen scholeksters heel oud worden en mogen er mindere jaren bij zitten, maar dan moeten de betere jaren dan nu wel heel snel komen. Dat scholeksters heel oud kunnen worden bleek wel uit een waarneming van twee jaar geleden. Toen werd in Nederland een dode scholekster gevonden die geringd bleek te zijn. Onderzoek wees uit dat deze scholekster 46 jaar geleden de ring om had gekregen! Een ontzagwekkende leeftijd voor deze vogel.

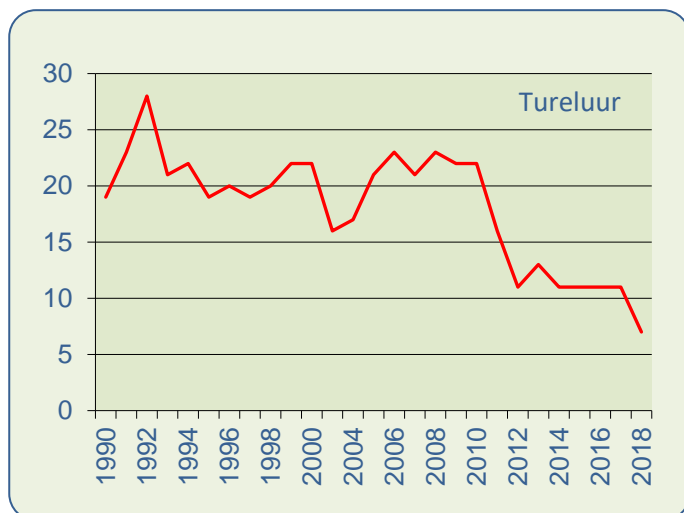

Wulp

Onze grootste weidevogel de wulp, heeft het net als al onze andere weidevogels heel moeilijk. Dat is voor SOVON dan ook de reden geweest om 2019 uit te roepen tot het jaar van de wulp. De kwetsbaarheid van deze soort zit hem er onder andere

in dat het een solitaire vogel is die niet, zoals de Kievit en de grutto, in clusters broedt en onder het motto: "Samen sterk" zich hierdoor beter kan weren tegen de dagpredatoren. Ondanks dat deze soort een open nest heeft en vier grote eieren legt, is dat nest ook nog eens heel moeilijk te vinden. Wanneer je een broedpaar vanaf de 3e week van maart niet bijna dagelijks volgt, kan het zijn dat je begin april nog maar één wulp ziet lopen in een heel ander perceel en de verwachting wordt gewekt dat daar dan het vrouwtje wel ergens op de eieren zit. Je zult niks vinden. Want de wulp staat erom bekend dat deze zich vrijwel nooit in de directe omgeving van het nest begeeft, maar meestal wel op oog-afstand aanwezig is om bij gevaar alsnog alarm te kunnen slaan. Het aantal broedparen wulpen nam dit jaar ten opzichte van vorig jaar met één broedpaar af. In alle kerkdorpen kunnen we ieder voorjaar nog van zijn mooie en luidruchtige baltsvlucht genieten.

Om te kunnen blijven genieten van deze vogel moeten er de komende jaren verbeterde broedsuccessen komen. Afgelopen jaar zijn er ongeveer tien wulpen vliegvlug geworden in Agelo, Fleringen en Weerselo.

Tureluur

Zes jaar lang bleef het aantal broedparen tureluurs vrijwel constant op elf broedparen. Afgelopen jaar kwam hier in negatieve zin, verandering in. We gingen met vier broedparen terug naar een aantal van zeven broedparen tureluurs. Relatief gezien een flinke daling. De meeste broedparen kwamen voor in Fleringen (vier), daarna Benneker (twee) en Weerselo (één). Alleen in Fleringen werden er jonge tureluurs vliegvlug. Volgens de veldwerkers gingen er minimaal twee jonge tureluurs op de wicken.

Weidevogelgebied Albergen

Broedseizoen 2018 gaf een verdeeld beeld in dit beheergebied. We kenden zowel uitstekende resultaten, gematigde resultaten als wel tegenvallende resultaten. De tegenvallende broedresultaten kwamen van de wulp en de scholekster. Geen enkel broedpaar lukte het om succesvol jongen vliegvlug te krijgen. Alle eerste legsels van deze weidevogels gingen verloren door predatie. Van de 2e legsels ging wederom de helft verloren door predatie en van de andere helft werden de kuikens niet vliegvlug. Dat de kuikens (1e week juni) van de succesvol uitgekomen legsels niet vliegvlug geworden zijn, kan deels te maken hebben gehad met de toenemende droogte.

Broedresultaten

Hieronder ziet u een overzicht van de broedresultaten van het weidevogelgebied Albergen in 2016, 2017 en 2018:

SOORT	AANTAL BROEDPAREN			AANTAL Vliegvlug		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Kievit	80	62	40	35	32	20
Grutto	18	24	22	18	15	22
Scholekster	2	3	3	2	1	0
Wulp	7	5	5	3	0	0
Tureluur	2	4	7	3	4	14

Kievit: De gematigde resultaten kwamen van de kieviten. Het in dit broedseizoen toch al sterk verminderde aantal broedparen kieviten in dit gebied als gevolg van de lange vorstperiode in maart en de omvorming van maisland naar grasland, kregen ook nog eens tegenvallende aantal kievitpullen vliegvlug. Ook hier gingen de eerste legsels het meest verloren. De reden voor deze gematigde broedresultaten is dat een groot deel van de legsels buiten het anti-vossenraster lagen.

Grutto: Voor de grutto was 2018 een uitstekend jaar. Sinds de samenwerking met de boeren in dit gebied (2007), zijn nog nooit zoveel gruttokuikens vliegvlug geworden. Van de 22 aanwezige broedparen grutto's kregen er 15 broedparen gemiddeld 1,5 kuiken vliegvlug. Omgerekend leverde dit dus 22 jonge vliegvlugge grutto's op. Een topjaar dus voor de grutto.

Tureluur: Het broedsucces van de tureluur was nog beter dan van de grutto. Alle zeven aanwezige broedparen kregen gemiddeld 1,5 vliegvlugge kuikens groot. Er mag van uitgegaan worden dat hier zo'n 12 jonge tureluurs vliegvlug geworden zijn. Sommige waren succesvol bij hun 2e broedpoging.

De goede broedresultaten zijn dankzij de medewerking en inzet van vele partijen tot stand gekomen. De waardering gaat dan ook uit naar alle vrijwilligers die zich afgelopen jaar voor dit gebied ingespannen hebben. Het gaat om vrijwilligers van de WBE Zenderen, WBE Tubbergen, VWG Geesteren, Gebiedscollectief NOT, NVWG "De Grutto" en natuurlijk de prima medewerking van de boeren. Daarnaast kregen jagers in dit gebied de volledige medewerking van het bestuur van de WBE Zenderen die ontheffingen gaven om 's nachts de weidevogellegsels te beschermen tegen de vos. Hopelijk kunnen wij in 2019 wederom op alle vrijwilligers een beroep doen.

De huidige slenken in het Ottershagen maken plaats voor een plas-dras inrichting

Ottershagen

In januari 2018 is er een werkgroep opgericht die het proces, om van Ottershagen een begrensd weidevogelgebied te maken, moet vlot te trekken. Dit gebeurde onder leiding van Obe Brandsma van Provincie Overijssel. De werkgroep bestond uit: Natuurmonumenten, Gemeente Dinkelland, LTO Noord, gebiedscollectief Noordoost-Twente, Waterschap Vechtstromen, WBE Noordoost-Twente, Vogelwerkgroep Ootmarsum, NVWG "De Grutto" en Provincie Overijssel.

De insteek was om niet terug te kijken naar de hoe het proces tussen enkele partijen tot op dat moment verlopen was, maar om te proberen hoe we in goed overleg dit gebied formeel als weidevogelgebied konden gaan begrenzen. Er moesten, om dit voor elkaar te krijgen, enkele plooiën gladgestreken worden. Een hele belangrijk punt voor de LTO (de vertegenwoordiger van de grondeigenaren in dit gebied) was dat de status: "Zoekgebied EHS" het tegenwoordige NNN (Natuur Netwerk Nederland) voor een groot deel van de gebied af moest om te voorkomen dat deze boeren belemmerd werden in hun (toekomstige) bedrijfsvoering. Voor Natuurmonumenten was dit een heikel punt omdat dit betekende dat de betreffende agrarische percelen in dit gebied niet meer afgewaardeerd konden worden naar Natuur. Gelukkig kon dit probleem na enkele nieuwe bijeenkomsten opgelost worden doordat LTO en Natuurmonumenten een duurzame samenwerking wilden aangaan ten gunste van de weidevogels. De begrenzing was een feit geworden! LTO Noord gaat zich ook inzetten om zoveel mogelijk grondeigenaren in dit gebied te bewegen om deel te nemen aan gesubsidieerd weidevogelbeheer. Zeker drie boeren, met een gezamenlijke oppervlakte van 5 ha, gaan met ingang van 2019 meedoen aan het weidevogelbeheer in Ottershagen. Hopelijk volgen er meer!

Schelingen

In 2018 heeft Natuur- en vogelwerkgroep "De Grutto" €500,00 overgemaakt aan de actie "Red de grutto" van onze naburige vereniging VWG Geesteren. Onze vereniging steunt van harte het initiatief van deze vereniging die zich wil inzetten om te proberen ook de grutto's voor Geesteren te behouden. De vogelwerkgroep Geesteren zal deze bijdrage gebruiken voor biotoopverbetering en de aanschaf van een drone om zodoende alle nesten van de weidevogels sneller en beter te kunnen vinden.

Nieuwe vogelkijkhut weidevogelgebied Albergen

Voor aanvang van het nieuwe broedseizoen 2019 zal bij de plas-dras op Erve Vleerboer een nieuwe kijkhut worden gebouwd. Deze kijkhut is mogelijk gemaakt door een schenking van €7500,00 door het SBNL-fonds.

De achterliggende gedachte is om onder meer de jeugd en andere geïnteresseerden te betrekken bij en te laten genieten van de nog aanwezige vijf weidevogelsoorten: grutto, Kievit, tureluur, wulp en scholekster. Het SBNL Natuurfonds beheert het "Baron en barones Van Hemert tot Dingshof-Coldewey Fonds".

Hoogzit

Plaagdierenbestrijding Twente in Saasveld (in de persoon van Laurens Vollenbroek, tevens al jarenlang donateur van onze vereniging) heeft in 2018 twee hoogzitten geschonken aan onze vereniging NVWG "De Grutto" voor het monitoren van de weidevogels in weidevogelgebied Albergen. Het afgelopen seizoen is hier al veelvuldig gebruik van gemaakt.

Plasdras

Het gebied zal voor aanvang van het broedseizoen 2019 heringericht worden om het biotoop voor de weidevogels te optimaliseren. Dit houdt in dat de slenken met water gaan verdwijnen en hiervoor een plas-dras van 1 ha wordt aangelegd. Het water in deze plas-dras komt niet hoger te staan dan 5 cm. Dit alles om het gebied zo onaantrekkelijk mogelijk te maken voor de ganzen. Ook zal er een tweede plas-dras van 0,5 ha aangelegd worden. Verder zal er gewerkt worden aan de landschappelijke knelpunten en om het kerngebied zal een gedegen stroomraster komen om de invloed van de vos op de broedresultaten te beperken.

Grutto foeragerend in een plas-dras gebied